



รายงานการพิจารณา

ประเด็นปัญหาตามมาตรา ๓
แห่งร่างพระราชบัญญัติเหรียญจักรมาลา
และเหรียญจักรพรรดิมาลา (ฉบับที่..) พ.ศ.
(ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑

ข้อ ๑๔๐ วรรคสาม)

ของ

คณะกรรมการการปกครอง วุฒิสภา



LIRT



(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมการการปกครอง วุฒิสภา โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๔๐-๑

ที่ สว(กมธ๒)๐๐๑๐/(ร ๑๓) วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๒

เรื่อง รายงานการพิจารณาประเด็นปัญหาตามมาตรา ๓ แห่งร่างพระราชบัญญัติ

เหรียญจักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๕ (สมัยสามัญทั่วไป) วันศุกร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ที่ประชุมได้พิจารณาและลงมติรับร่างพระราชบัญญัติเหรียญจักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว และมีมติให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยคณะกรรมการเต็มสภา และที่ประชุมได้มีมติมอบหมายให้คณะกรรมการการปกครองพิจารณาประเด็นปัญหาตามมาตรา ๓ แห่งร่างพระราชบัญญัติเหรียญจักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลา (ฉบับที่..) พ.ศ. ตามนัยข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๔๐ วรรคสาม โดยมีกำหนดเวลา ๓๐ วัน นับแต่วันที่วุฒิสภามีมติ ซึ่งคณะกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

- | | |
|-------------------------------|---------------------------|
| ๑. นายจิระวัตร กุลละวณิชย์ | ประธานคณะกรรมการ |
| ๒. พันโท กมล ประจวบเหมาะ | ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ |
| ๓. นายพีระ มานะทัศน์ | รองประธานคณะกรรมการ |
| | คนที่หนึ่ง |
| ๔. นายกฤษ อาทิตย์แก้ว | รองประธานคณะกรรมการ |
| | คนที่สอง |
| ๕. นายมงคล ศรีคำแหง | รองประธานคณะกรรมการ |
| | คนที่สาม |
| ๖. นายสมศักดิ์ บุญเปลื้อง | รองประธานคณะกรรมการ |
| | คนที่สี่ |
| ๗. นายสุเมธ ศรีพงษ์ | โฆษกคณะกรรมการ |
| ๘. นางนิลวรรณ เพชรบูรณิน | รองโฆษกคณะกรรมการ |
| ๙. นายสุพจน์ โพธิ์ทองคำ | ที่ปรึกษาคณะกรรมการ |
| ๑๐. นายสิทธิศักดิ์ ยนต์ตระกูล | ที่ปรึกษาคณะกรรมการ |
| ๑๑. พันตำรวจเอก พายัพ ทองชื่น | ที่ปรึกษาคณะกรรมการ |
| ๑๒. นายมานพน้อย วานิช | ที่ปรึกษาคณะกรรมการ |
| ๑๓. นายดิเรก ถึงฝั่ง | เลขานุการคณะกรรมการ |



บัดนี้...

บัดนี้ คณะกรรมาธิการฯ ได้พิจารณาประเด็นปัญหาเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ
ดังกล่าวเสร็จแล้ว

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอรายงานดังกล่าวต่อที่ประชุมวุฒิสภาเพื่อประกอบการ
พิจารณาต่อไป

(ลงชื่อ) **ฐิระวัตร กุลละวณิช**

(นายฐิระวัตร กุลละวณิช)

ประธานคณะกรรมการการปกครอง วุฒิสภา

สำเนาถูกต้อง



(นายปิยญา ไข่แข็ง)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานคณะกรรมการการปกครอง

สำนักกรรมการ ๒

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักกรรมการ ๒

กลุ่มงานคณะกรรมการการปกครอง

โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๘๐-๑

โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๕๘๘๕-๗ (ศูนย์ประสานงานข้อมูลด้านกรรมการ)

โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๘๑

ปิยญา พิมพ์

ปิยญา/สุภาภรณ์ /สรญา ทาน



LI RT

รายงานการพิจารณา
ประเด็นปัญหาตามมาตรา ๓ แห่งร่างพระราชบัญญัติเหรียญจักรมาลา
และเหรียญจักรพรรดิมาลา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๔๐ วรรคสาม)
ของคณะกรรมการการปกครอง วุฒิสภา

ตามที่ที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๕ (สมัยสามัญทั่วไป) วันศุกร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ได้ลงมติรับร่างพระราชบัญญัติเหรียญจักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้วไว้พิจารณา และมีมติให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวโดยคณะกรรมการเต็มสภา และที่ประชุมได้มีมติมอบหมายให้คณะกรรมการการปกครองพิจารณาประเด็นปัญหาตามมาตรา ๓ แห่งร่างพระราชบัญญัติเหรียญจักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลา (ฉบับที่..) พ.ศ. ตามนัยข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๔๐ วรรคสาม โดยมีกำหนดเวลา ๓๐ วัน นับแต่วันที่วุฒิสภามีมติ นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการแล้ว ปรากฏผลดังนี้

๑. ที่ประชุมคณะกรรมการฯ ได้แต่งตั้ง นายปัญญา ไข่มิ่ง ผู้อำนวยการกลุ่มงานคณะกรรมการการปกครอง สำนักกรรมการ ๒ ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการประจำคณะกรรมการ ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๘๕ วรรคสาม

๒. ผู้ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้เชิญมาชี้แจงแสดงความคิดเห็น คือ

๒.๑ กระทรวงมหาดไทย

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

๒.๑.๑ นางเพชร เขมวิรัตน์

นักทรัพยากรบุคคล ชำนาญการพิเศษ
กองการเจ้าหน้าที่

๒.๑.๒ นายบุญเกิด การ์ัน

นักบริหารงานทั่วไป
กองการเจ้าหน้าที่

๒.๑.๓ นายสมาธิ สุพรรณไพ

นิติกร ชำนาญการ สำนักกฎหมาย

๒.๒ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

๒.๒.๑ นายพิษณุ พรหมจรรย์

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบ
บริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น

๒.๒.๒ นายชลธิ ยังตรง

ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่

๒.๒.๓ นายสมศักดิ์ พนาภิจรุวรรณ

ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริม
การบริหารงานบุคคล



LIART
๒.๓ ผู้แทน...

๒.๓ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๒.๓.๑ นายสมชาย พุฒิกัลป์

ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ
และเครื่องราชอิสริยาภรณ์

๒.๓.๒ นายชวพงศ์ อ่อนนุช

ผู้อำนวยการกลุ่มงาน
เครื่องราชอิสริยาภรณ์

๒.๓.๓ นายสมชาย พิษณุอัคร

อำนวยการ ชำนาญการพิเศษ

๒.๓.๔ นายสมโภช ประเสริฐมี

นิติกร ชำนาญการพิเศษ

๒.๓.๕ นางสาวกรรณิกา น้อมนิยม

นิติกร ปฏิบัติงาน

๒.๔ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๒.๔.๑ นางสาวจันทกานต์ เชิดชู

นักกฎหมายกฤษฎีกา ชำนาญการพิเศษ

๒.๔.๒ นางสาวกุสุมา วิพทุธิ

นิติกร ปฏิบัติการ

๒.๕ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

- นายปรีชา นิสารัตน์

ที่ปรึกษาระบบราชการ

๓. ผลการพิจารณา

คณะกรรมการการปกครอง วุฒิสภา ได้พิจารณาประเด็นปัญหาตาม
มาตรา ๓ แห่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว และมีความเห็นสอดคล้องกับ
มติของวุฒิสภาที่ได้รับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไว้พิจารณา โดยมีเหตุผลประกอบ ดังนี้

๓.๑ พระราชบัญญัติเหรียญจักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลา
พุทธศักราช ๒๕๘๔ เป็นพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์
โดยเฉพาะ

๓.๒ เหรียญจักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลาเป็นเหรียญ
ราชอิสริยาภรณ์ซึ่งนับเป็นเครื่องราชอิสริยาภรณ์

๓.๓ พระราชบัญญัติเหรียญจักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลา
เป็นกฎหมายที่เคยใช้บังคับตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๕ (พระราชบัญญัติเหรียญจักรมาลา
รัตนโกสินทรศก ๑๒๓ และพระราชบัญญัติเหรียญจักรพรรดิมาลา รัตนโกสินทรศก ๑๓๐)
โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะพระราชทานเฉพาะแก่ข้าราชการทหารและข้าราชการพลเรือนผู้ปฏิบัติหน้าที่
ราชการที่เป็นผลดีเท่านั้น มิได้พระราชทานแก่บุคคลอื่นใดนอกจากนี้ ซึ่งมีได้เป็นข้าราชการ



๓.๕ เหรียญจักรมาลา ...

LIERT

๓.๔ เหยียดจรรยาและเหยียดจรรยาพรตติมาลา เป็นเหยียดพระราชทานตามพระราชอัธยาศัยให้แก่บุคคลที่เป็นข้าราชการที่มีความประพฤติดีเท่านั้น ซึ่งหากข้าราชการผู้ใดเป็นผู้ประพฤติชั่วก็จะให้งดไว้ไม่สมควรพระราชทาน อนึ่ง หากผู้ที่ได้รับเหยียดดังกล่าวแล้วประพฤติตนไม่สมเกียรติหรือประพฤติชั่ว ก็จะต้องถูกเรียกเหยียดดังกล่าวคืน

๓.๕ ดังนั้น ผู้ที่ปฏิบัติงานให้กับราชการแต่มิได้เป็นข้าราชการ ตามนัยแห่งพระราชบัญญัตินี้ จึงมีอาจได้รับพระราชทานเหยียดดังกล่าวนี้ได้

๓.๖ อย่างไรก็ตาม ร่างพระราชบัญญัติเหยียดจรรยาและเหยียดจรรยาพรตติมาลา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่วุฒิสภาได้มีมติรับไว้พิจารณาแล้วนั้น ได้บัญญัติบทนิยามคำว่า “ข้าราชการพลเรือน” ไว้ในมาตรา ๓ ตอนท้ายว่า “...และให้หมายความรวมถึงข้าราชการอื่นซึ่งปฏิบัติราชการในลักษณะเดียวกับข้าราชการฝ่ายพลเรือนและมีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นข้าราชการฝ่ายพลเรือนตามพระราชบัญญัตินี้” เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลที่ปฏิบัติงานให้กับราชการซึ่งอาจได้รับการรับรองเป็นข้าราชการในอนาคตไว้ล่วงหน้าอยู่แล้ว ซึ่งจะต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเพื่อเปลี่ยนสถานะเป็นข้าราชการตามกฎหมายระเบียบข้าราชการประเภทนั้น ๆ ให้ถูกต้องเสียก่อน

๔. คณะกรรมการฯ ขอรายงานผลการพิจารณาประเด็นปัญหาตามมาตรา ๓ แห่งร่างพระราชบัญญัติเหยียดจรรยาและเหยียดจรรยาพรตติมาลา (ฉบับที่..) พ.ศ. (ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๔๐ วรรคสาม) เพื่อประกอบการพิจารณาของวุฒิสภาต่อไป



(นายดิเรก ถึงฝั่ง)

เลขานุการคณะกรรมการการปกครอง วุฒิสภา



Legislative Institutional Repository of Thailand

ภาคผนวก



Legislative Institutional Repository of Thailand

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติเหรียญจักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลา (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเหรียญจักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลา
พุทธศักราช ๒๕๔๔ เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า "ข้าราชการฝ่ายพลเรือน" (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔)

เหตุผล

โดยที่ปัจจุบันมีการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐ และองค์กรตามรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย และตามกฎหมายเฉพาะเพิ่มขึ้น แต่ข้าราชการซึ่งปฏิบัติงานในหน่วยงาน
ของรัฐ หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญนั้น ไม่มีสิทธิได้รับพระราชทานเหรียญจักรพรรดิมาลา
เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยเหรียญจักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลาไม่มีบทบัญญัติครอบคลุมถึง
สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวเสียใหม่ เพื่อให้ข้าราชการดังกล่าวมีสิทธิ
ได้รับพระราชทานเหรียญจักรพรรดิมาลาเช่นเดียวกับข้าราชการฝ่ายพลเรือน จึงจำเป็นต้องตรา
พระราชบัญญัตินี้

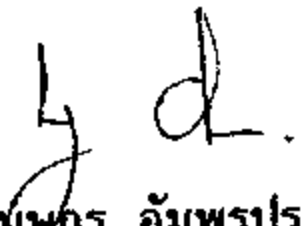
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)



Legislative Institutional Repository of Thailand

ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ข้าราชการรัฐสภาสามัญตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบ
ข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญตามกฎหมายว่าด้วยสำนักงาน
ศาลรัฐธรรมนูญ ข้าราชการของสำนักงานที่เป็นหน่วยงานขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ
ข้าราชการกรุงเทพมหานครตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการกรุงเทพมหานคร ข้าราชการ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด พนักงานเทศบาล
ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยระเบียบพนักงานเทศบาล เว้นแต่ข้าราชการวิสามัญหรือพนักงาน
เทศบาลวิสามัญ และให้หมายความรวมถึงข้าราชการอื่นซึ่งปฏิบัติราชการในลักษณะเดียวกับ
ข้าราชการฝ่ายพลเรือนและมีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นข้าราชการฝ่ายพลเรือน
ตามพระราชบัญญัตินี้”

.....
.....
ถูกต้องตามมติของสภาผู้แทนราษฎร


(นางบุษกร อัมพรประภา)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานพระราชบัญญัติและนิติ ๒
สำนักการประชุม
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร



บันทึกวิเคราะห์สรุป

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติเหรียญจักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลา (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติเหรียญจักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๑๔๒ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

เนื่องจากภายหลังพระราชบัญญัติเหรียญจักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลา พุทธศักราช ๒๕๔๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติมใช้บังคับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติให้มีการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐและองค์กรอิสระขึ้น ประกอบกับ มีข้าราชการฝ่ายพลเรือนประเภทใหม่ ซึ่งเกิดขึ้นตามกฎหมายเฉพาะ ดังนั้น เพื่อให้ข้าราชการในหน่วยงานอื่นของรัฐที่จัดตั้งขึ้น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และตามกฎหมายเฉพาะมีสิทธิได้รับพระราชทาน เหรียญจักรพรรดิมาลา จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “ข้าราชการฝ่ายพลเรือน” ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติเหรียญจักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลา พุทธศักราช ๒๕๔๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเหรียญจักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๗ ให้ครอบคลุมถึงข้าราชการดังกล่าว

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

แก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “ข้าราชการฝ่ายพลเรือน” ให้ครอบคลุมถึง ข้าราชการในหน่วยงานอื่นของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และ ตามกฎหมายเฉพาะ (ร่างมาตรา ๓)



Legislative Institutional Repository of Thailand



เหรียญจักรมาลา และ เหรียญจักรพรรดิมาลา

- ประเภท : เหรียญราชอิสริยาภรณ์ซึ่งนับเป็นเครื่องราชอิสริยาภรณ์
 ชนิด : เหรียญบำเหน็จในราชการ
 ชื่อ : เหรียญจักรมาลา
 ชื่อภาษาอังกฤษ : The Chakra Mālā Medal
 ชื่อย่อ : -
 อักษรย่อ : ร.จ.ม.
 ชั้น : มีชั้นเดียว และมีแบบเดียว (บุรุษ)
 จำนวน : ไม่กำหนด
 ประกาศนียบัตร : มีประกาศนียบัตร
 พระราชทาน : พระราชทานแก่ผู้ที่มียศทหารหรือตำรวจตลอดจนที่ยศอื่นๆ ทั้งต้องเป็นผู้ที่รับราชการประจำการหรือในกองประจำการรวมกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๕ ปี ซึ่งการนับเวลาราชการให้นับตั้งแต่อายุครบ ๑๘ ปี บริบูรณ์ หรือตั้งแต่วันขึ้นทะเบียนกองประจำการตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารแล้วแต่กรณี
 การสงคืน : พระราชทานให้เป็นกรรมสิทธิ์ ไม่ต้องสงคืน เว้นแต่จะทรงเรียกคืน
 สถาปนารัชสมัย : พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ พ.ศ. ๒๔๑๒ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นสำหรับพระราชทานทหารซึ่งไม่มีความผิด มีความซื่อสัตย์สุจริต ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๑๖ โปรดเกล้าฯ ให้ตรา “ประกาศตราความชอบ” เพื่อรวมเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และเหรียญราชอิสริยาภรณ์ รวมทั้งเหรียญจักรมาลา



ด้านหน้า

เหรียญจักรมาลา



ด้านหลัง



LIIRT



สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ สมณิทร
 พระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทย
 ประกาศนียบัตรนี้ ให้ทราบว่า

สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ สมณิทร
 พระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทย
 ประกาศนียบัตรนี้ ให้ทราบว่า

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

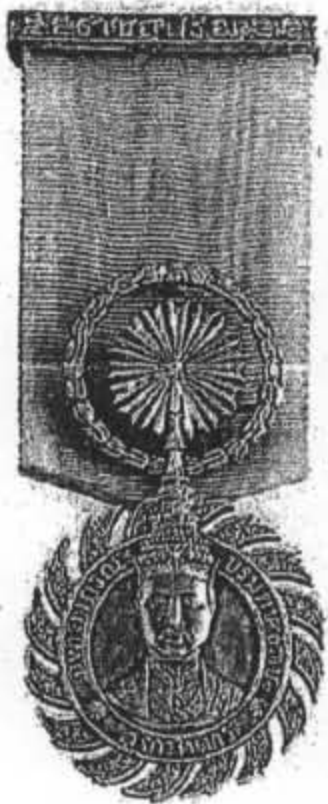
นายกรัฐมนตรี





เหรียญจักรพรรดิมาลา

- ประเภท : เหรียญราชอิสริยาภรณ์ซึ่งนับเป็นเครื่องราชอิสริยาภรณ์
 ชนิด : เหรียญบำเหน็จในราชการ
 ชื่อ : เหรียญจักรพรรดิมาลา
 ชื่อภาษาอังกฤษ : The Chakrabarti Malā Medal
 ชื่อย่อ : -
 อักษรย่อ : ร.จ.พ.
 ชั้น : มีชั้นเดียว แบ่งเป็นบุรุษและสตรี
 จำนวน : ไม่กำหนด
 ประกาศนียบัตร : มีประกาศนียบัตร
 พระราชทาน : พระราชทานให้แก่ข้าราชการพลเรือน ที่รับราชการมาด้วยความเรียบร้อย เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒๕ ปีบริบูรณ์
 การส่งคืน : พระราชทานให้เป็นกรรมสิทธิ์ ไม่ต้องส่งคืน เว้นแต่จะทรงเรียกคืน
 สถาปนารัชสมัย : พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ พ.ศ. ๒๔๓๖



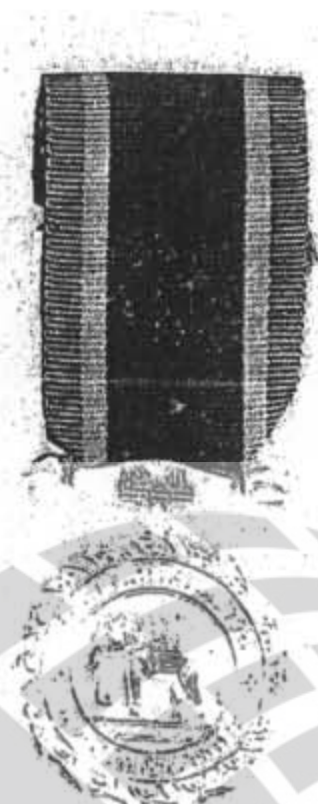
สร้างสมัยรัชกาลที่ ๕



สร้างสมัยรัชกาลที่ ๖



ด้านหน้า



ด้านหลัง

สร้างสมัยรัชกาลที่ ๘

เหรียญจักรพรรดิมาลา



LIIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand



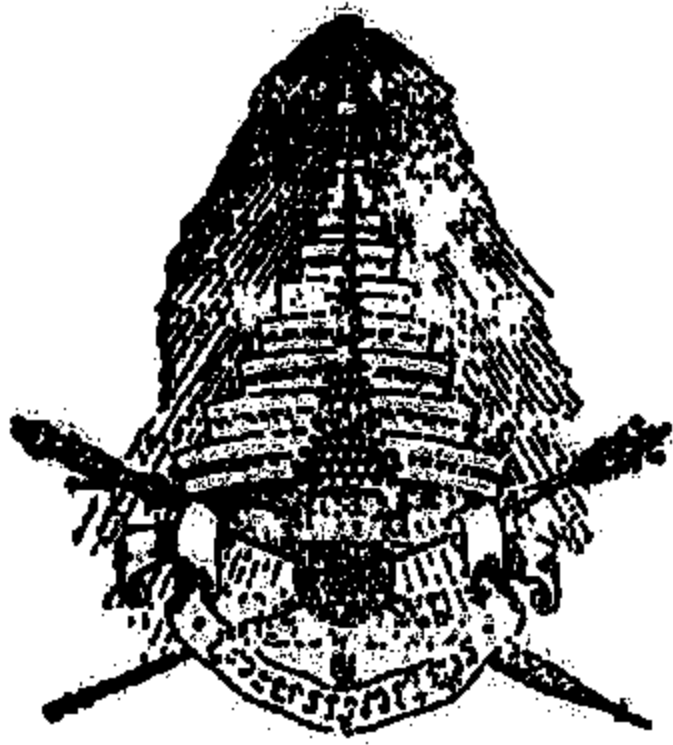
สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ สยามินทราธิราช บรมนาถ
 บพิตร พระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทย ขอประกาศแก่ผู้มิได้พบ
 ประกาศนี้ยบถาวรนี้ ให้ทราบว่า

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าชายวชิรวิชญ์ กรมหมื่นวชิรญาณวโรรส
 โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี
 เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๕

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายกรัฐมนตรี





พระราชบัญญัติเหรียญจักรมาตา
รัตน โกสินทร ศก ๑๒๓๓

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์
พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโอง
การดำรัสเหนือเกล้าฯ ตั้งว่า เมื่อมีพระบรมราช
ศักราช ๑๒๓๓ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
สร้างเหรียญจักรมาตาสำหรับพระราชทาน ทหารที่
ได้รับราชการมา ถึง ๑๕ ปี และได้ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศพระบรมราชโองการ ตั้งวัน
ศักราชเดือน ๓๐ แรม ๑๑ ค่ำ ปีระกาเป็นยุคศักราช
๑๒๓๓ รวมทั้งเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และเหรียญ
อย่างอื่น ๆ เป็นพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน ครั้น
ต่อมาได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระ
ราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์แยกฉบับออกเป็น
ส่วนเป็นพจนก ยกเลิกพระราชบัญญัติเดิมซึ่งมีพระ
ราชบัญญัติเหรียญจักรมาตาารวมอยู่ด้วยนั้นเสียแล้ว
บัดนี้จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราช
บัญญัติขึ้นไว้สำหรับเหรียญจักรมาตาสืบไปดังมี
ข้อความต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า "พระ
ราชบัญญัติเหรียญจักรมาตา รัตน โกสินทรศก ๑๒๓๓"
ให้ใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๘ พฤศจิกายนรัตนโกสินทร
ศก ๑๒๓๓ เป็นต้นไป

มาตรา ๒ เหรียญจักรมาตาเป็นเหรียญเงิน
รูปกลม ด้านหน้ามีรูปจักร กวางวงจักรเป็น
รูปจุดมงกุฎทวารทองสองชั้น มีเครื่องสองดวงข้าง
ด้านหลังมีรูปจักร กวางวงจักรเป็นรูปรั้งกับมี
อักษร ด, พ, ป, ม, จ, & รั้งบนมีห่วงห้อยกับเพชร
แถบเส้นขอบเรียบวิวเหนือของรั้งหน้าเงิน มีเข็มเงินดำ
หรับติดที่อกเสื้อข้างซ้าย

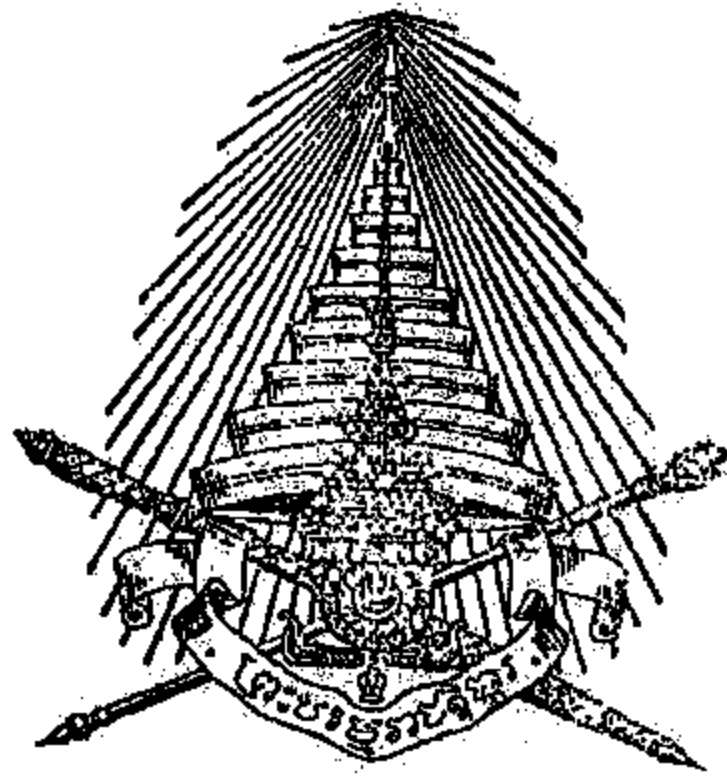
มาตรา ๓ ผู้ที่ได้รับพระราชทานเหรียญจักร
มาตานั้น มีประกาศนียบัตรพระราชทานให้ติดตราประทับ
พระราชลัญจกรสำหรับเหรียญนี้ด้วยเป็นสำคัญ

มาตรา ๔ เหรียญจักรมาตานั้น เมื่อผู้ที่ได้
รับพระราชทานนั้นสิ้นชีพิตักษัยไปแล้ว ทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานไว้ ให้เป็นที่
ระภาคบุตรหรืออาจสืบต่อไปไม่้องสิ้นชีพิตักษัย
ได้รับต่อ ๓ คนไปดังนี้ จะใช้ติดเหรียญนี้ประดับ
กายไม่ได้ เมื่อนั้นพระราชทานให้เก็บไว้เป็นที่ระภาค
เท่านั้น

มาตรา ๕ ผู้ที่ได้รับพระราชทานเหรียญจักร
มาตา มีความผิดต้องออกจากยศบรรดาศักดิ์เมื่อ
ใด ให้เจ้าพนักงานเรียกเหรียญและประกาศนียบัตร
คืนโดยทันที

มาตรา ๖ เหรียญจักรมาตาตามที่ได้กล่าว
มาฉบับนี้ สำหรับใช้พระราชทานแก่บรรดานายทหาร





ประกาศแก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติเหรียญจักรมาลา รัน โกสินทรศก ๑๒๓

พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำริเห็นว่า ทหารซึ่งอาสาไปราชการสงคราม เพื่อทำการรบร่วมกันกับราชสัมพันธมิตร ย่อมนับว่าเป็นผู้มีความชอบพิเศษ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้นำเวลารับราชการของทหารเหล่านั้นทั่วคุณเป็นบำเหน็จความชอบพิเศษ มีข้อความแจ้งอยู่ในประกาศวันที่ ๒๑ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๑ นั้นแล้ว แลการนับเวลารับราชการทหารผู้ไปราชการสงครามเป็นบำเหน็จความชอบพิเศษนี้ ย่อมเกี่ยวเนื่องกันกับ เวลารับราชการ ข้านาน โดยมีกำหนด พระราชทานเหรียญจักรมาลาแก่นายทหารเป็นเครื่องหมายความชอบนั้นอยู่ด้วย

จึงมีพระบรมราชโองการ ดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมให้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเหรียญจักรมาลา รัน โกสินทรศก ๑๒๓ (พ.ศ. ๒๔๔๗) ต่อข้อความท้ายมาตรา ๗ ดังนี้

ส่วนนับ กำหนดเวลาประจำการ นายทหารผู้ไปราชการ สงคราม นั้น ให้นำเวลาเป็นทั่วคุณ แต่วันซึ่งเข้าประจำตำแหน่ง อันเกี่ยวกับราชการสงครามในเฉพาะคราว ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้นำเวลารับราชการเป็นพิเศษตามเมื่อครั้งคราวนั้น

ประกาศมาณวันที่ ๓ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๑

ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๕ วันที่ ๘ กันยายน ๒๔๖๑ หน้า ๒๐๗-๒๐๘



LI RT



พระราชบัญญัติ

เหรียญ จักรพรรดิ มาลา

ศุภมัสดุ พระพุทธศาสนกาล
 เป็น อคัตกภาคล่วง แล้ว ๒๔๓๘ พรรษา
 ยัตยุณันกาล รัตนโกสินทร์ ศักราช ๑๑๔
 มีนาคม มาศ ทศมาส สหคุณ ปวศิก
 ฤมาวาร ษัณษมาส ฤชวิศกิมสัง
 วัจจรเขตร ตรีเศท กาลกำหนด
 พระบาท สมเด็จพระ ประมุนทรมหา รุพา
 ลงกรณ์ บดินทรเทพยมหามกุฏ บรม
 รัตนราชรังษี วรรคตมพงษ์ ตรีพัท
 วรรชัตติย ราชนิก ไรคม ราชวรณิต บรม
 มหาจักรพรรดิราชสังกาศ บรมชรรณิก
 มหาราชาธิราช บรมนารอดพิตร
 พระจุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว ซึ่ง เสก
 เสด็จ ดวลยราชสมบัติ เป็น พระเจ้า
 แผ่นดินสยาม ทั้ง ฝ่าย เหนือ ฝ่าย ไท
 แล ดินแดนทั้ง ภาย ที่ ไกล เกียง คือ
 ดาว เขียง ดาวทาว มลายู ตะเข้
 แล อื่น ๆ เสก ออก ณ พระที่นั่ง จักร
 มหาปราสาท บรมราชพิमान โดษ
 สถาน อุตราชภูมิ พร้อม ทั่ว พระ
 บรมวงษานวงษ์ ข้า ราชการ ผู้ ใหญ่
 ผู้ น้อย ฝ่าย ทหารพลเรือน ฝ่าย ทูล

ลของ ขุดี พระบาท ใน การ พระราชพิธี
 สมโภช ศีรราช สมบัติ เสมอ เท่า
 รัชกาล ที่ ๑ นั้น

มี พระบรมราชโองการ ดำรัส
 เหนือเกล้า ฯ สั่งว่า เหรียญ เครื่อง
 ประดับอย่าง หนึ่ง ซึ่ง ทรง พระกรุณา
 โปรดเกล้า ฯ ให้ สร้าง ขึ้น แต่ เมื่อ การ
 พระราชพิธี รัชกาล ภิเศก สมโภช ศีร
 ราชสมบัติ ครบ ๒๕ ปี ใน รัตนโกสินทร์
 ศักราช ๑๑๒ นั้น ยัง หา ได้ มี ประการ
 พระราชบัญญัติ สำหรับ กับ เหรียญ
 เครื่อง ประดับนั้น ไม่ โดย ยัง ไม่ มี
 โองการ ที่ จะ พระราชทาน ผู้ใด ใน สมัยนั้น
 แล ใน คราว นั้น ก็ ได้ ทรง พระกรุณา
 โปรดเกล้า ฯ ให้ รวบรวม พระราช
 บัญญัติ เครื่อง ราชอิสริยาภรณ์ ทั้ง ปวง
 แก่ ใจ ให้ เป็น ที่ เรียบ ร้อย แล เป็น ที่
 รุกของ กาล สมัย นั้น อยู่ แล้ว ยัตย
 ถึง สมัย ซึ่ง ได้ เสก เสด็จ ดวลยราช
 สมบัติมา เสมอ เท่า รัชกาล แห่ง สมเด็จพระ
 พระบรม มหาบัยกา ธิราช พระบาท
 สมเด็จพระ พุทธยอดฟ้าจุฬาโลกย์ อัน
 เสก ดำรง ศีรราชสมบัติ ใน กรุง เทพ
 มหานคร นี้ มี กาล ยาว ที่ สุก ไม่ มี
 รัชกาล อื่น ะยาว ยิ่ง กว่า นั้น สมควร ที่
 จะ ประการ พระราชบัญญัติ สำหรับ
 เหรียญ เครื่อง ประดับนี้ ให้ เป็น ที่ รุก
 ใน มหา มงคล สมัย อัน นี้ สืบ ไป

จึง มี พระบรมราชโองการ ดำรัส



เหนือเกล้าฯ เเฉพาะพระเจ้าห้องยาเธอ
กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิธาดา เสนาบดี
กระทรวง มุรธาธร ให้กรา พระราช
บัญญัติให้ไว้ เป็นแบบดุษฎี สำหรับ ปก
ครอง เกรียบัญ เครื่อง ประดับอันนี้ โดย
มาตรา ทั้งหลายถึง จะว่า ต่อ ไปนี้

มาตรา ๑ เกรียบัญ เครื่อง ประดับนี้
ทรง พระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้ เรียก
ว่า เกรียบัญจักรพรรดิมาลา

มาตรา ๒ เกรียบัญจักรพรรดิมาลา
มี ลักษณะ เป็นรูปจักร ก้าน นำ มีพระ
บรมราชสาส์นสาขาลักษณ์ ในพระบาท
สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรง
พระมหาพิไชย มงกุฎ ยอดมี รัศมี แด
ทอง มาไล โยไชยพุกกั้ว วง โกลรอบ ที่
ขอบจักร มี อักษร แสดง พระบรมราช
หามาภิไธยว่า “จุฬาลงกรณ์ บรมรา
ชาธิราช สยามินทร์” ก้านหลังที่ขอบ
จักร มี อักษร แสดง คุณของ ผู้ที่ จะ ได้
รับพระราชทาน แต่ แสดง ศักดิ์ ที่ ได้
ทรงสร้าง เกรียบัญนี้ว่า “สำหรับ ประน
นิบัติราชการที่ รัตนโกสินทร์ ศักราช ๑๑๒”
ที่ กลาง เกรียบัญ มี อักษร ว่า “พระราช
ทานแก่” แต่ จะ ได้ทรง พระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้ จารึกนาม ผู้ที่ จะ ได้
รับพระราชทาน ลง ใน กลาง เกรียบัญที่ ได้
ทรง มาไล อันมี ข้อ กอก ไม่ รั้ง รง
อยู่ นั้น เกรียบัญนี้ จะ ได้ ห้อย แพร แด
สี เหลือง ริม ชมภู ห้อย กับ เข็ม อัน มี

อักษร จารึก ว่า “ราชสุปรีย์” สำหรับ
ปัก ที่ รั้ง คม เลื้อย นอกข้าง ซ้าย

มาตรา ๓ เกรียบัญจักรพรรดิมาลา
นี้ มี ก้านคอก จำนวน ชั้น สูง แด ก้าน จะ
พระราชทาน เสมอ ทั่ว หน้ากัน ตาม
คุณ พิเศษ แด ความดี ความชอบ ทั่ว
เกรียบัญนี้ จะ เปน ทอง คำแท้ ๆ เงิน
ก้านใหญ่ ทอง เงิน เปลา ก็ แด้ว แต่ จะ
ทรง พระกรุณา โปรดเกล้าฯ พระราช
ทาน คง เปน ชั้น ชั้นที่มี เกียรติยศ อย่าง
เกี้ยว กัน ทั้ง นั้น

มาตรา ๔ เกรียบัญจักรพรรดิมาลา
สำหรับ พระราชทาน แก่ ผู้ที่ ได้ ประน นิบัติ
ราชการ ก็ ทั้ง แต่ ผู้มี อิศริยศศักดิ์
ลดออก ลง ไป จนถึง โพร เสมอ ทั่ว หน้ากัน
ตาม แต่ พระบรมราช อธิบาย ไศรย ที่ จะ
ทรง พระกรุณา โปรดเกล้าฯ พระราช
ทาน แก่ ผู้ใด

มาตรา ๕ เกรียบัญจักรพรรดิมาลา
เมื่อ จะ พระราชทาน แก่ ผู้ใด จะ ได้
โปรดเกล้าฯ ให้ จารึก นาม ผู้ นั้น ลง
ใน ที่ สำหรับ จารึก อัน กล่าว แด้ว นั้น ไม่
ต้อง มี ประภาศ นิษัตริ์ แด้ว จะ ได้
ลงพิมพ์ ใน ราช กิจา หุ เบกษา ว่า ได้
พระราชทาน แก่ ผู้ นั้น แต่ ฤค ขาญชี
ชอตัว ชอตั้ง แด้ว มี เคอน สก แด ความ
ดี ความชอบ ที่ ได้ ประน นิบัติ ราชการ
ก็ นั้น ไว้ ใน สมุดสารขบ สำหรับ เกรียบัญ
จักรพรรดิมาลา สำหรับ แผ่นดิน สืบ ไป

มาตรา ๖ เกรียบัญจักรพรรดิมาตานิ
พระราชทาน ให้ เป็น สักขี แต่ ผู้ที่ ใ้
รับ พระราชทาน นั้น เมื่อ ผู้ นั้น ตวง ตับ
ไป แล้ว ก็ ไม่ ต้อง ส่ง คืน ทรง พระราช
ทาน ให้ เป็น ที่ รุกด แก่ ผู้ รั้ง มรดก ต่อ ไป

มาตรา ๗ ถ้า ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด ที่ ใ้ รับ
พระ ราชทาน เกรียบัญจักรพรรดิมาตานิ
มิ ใ้ ประพฤติ ตม ให้ สมควร แก่
เกียรติยศ มีความผิด เป็น มหัตตโทษ ญา
มขอม โทษ ก็ คี ที่ เสื่อม เสี่ยง เกียรติยศ
ไม่ สมควร จะ เป็น สมาชิก แล เป็น ผู้ คี ใ้
ฎา ทรง พระราช คำ รั้ เห็น ผู้ หนึ่ง ไม่
สมควร จะ ดำรง อยู่ใน เกียรติยศ นั้น ก็
จะ ทรง ถอด ผู้ หนึ่ง เสี่ยง จาก สมาชิก เจ้า
พนักงาน จะ ใ้ เรียบก เกรียบัญ หนึ่ง คืน แล
ลด ขาญชี ใ้ ผู้ หนึ่ง เสี่ยง จาก สวรม
สำหรับ แผ่นดิน แล สืบ ไป ภาย ภาย
เวลา หนึ่ง เวลา ใด ทรง พระราช คำ รั้
เห็นสมควร ว่า ผู้ ที่ ต้อง ถอด นั้น สมควร
จะ ใ้ รับ พระราชทาน เกียรติยศ นั้น อีก
ก็ ทรง ราชทาน ใ้ แล ผู้ หนึ่ง ก็ จะ ใ้
รับ ประ โยชน์ ทั้ง ปวง คง เค็ม

มาตรา ๘ เพื่อ ว่า จะ มี ใ้ มี ข้อ ผิด
ที่ เป็น ความ ไม่ เข้า ใจ เกิด ขึ้น ด้วย
เรื่อง เกรียบัญจักรพรรดิมาตานิ ทรง
พระ ฤๅณา ไป รุกด เกล้า ใ้ เขียน แขนง

คอง เกรียบัญ แล สาย แขนง เข็ม สำหรับ
ห้อย ใ้ ถูก ต้อง ตาม พระราช บัญญัติ ใ้
แฉ ห้าม มิ ใ้ เปลี่ยน แปร ดง แก่ ใจ อย่าง
หนึ่ง อย่าง ใด ที่ นอก จาก ทั่ว อย่าง ซึ่ง
เขียน ใ้ นี้ ไป เป็น อัน ชาติ เว้น แก่ พระ
ราชทาน พระบรมราชา อนุญาต โขบ ออก
บ่ง ฤๅค มี พระราช ทัตถ เลา ประทับ
พระราช ัญจกร สำหรับ แผ่นดิน เป็น
สำคัญ จึง ใ้ แก่ ใจ เปลี่ยน แปร ใ้

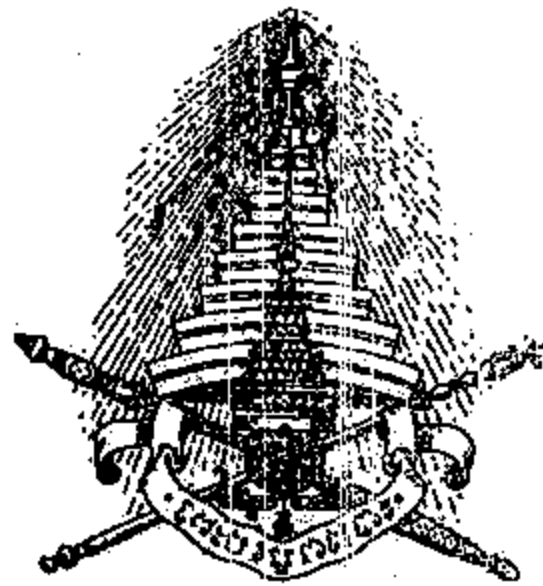
มาตรา ๙ ทรง พระ ฤๅณา ไป รุกด เกล้า
ใ้ เก็บ ขาญชี รุกด มาช เหตุ ต่าง ๆ ตาม
พนักงาน รวม ใ้ แห่ง เกียว ทั้ ที่ กระทรวง
มรดกากร ใน พระบรมมหาราชวัง ทั้
ทั้ง คอง เกรียบัญ เครื่อง ประคัม นี้ ด้วย

มาตรา ๑๐ พระราช บัญญัติ ซึ่ง ตั้ง มา
นี้ ทั้ ๆ มาตรา แล ข้อ พระราช บัญญัติ
แฉ คำ ประภาศ ที่ จะ มี ต่อ ไป ใ้ รักษา
ใ้ โขบ กวัก ทั้ ขอ ใ้ ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด
ละ เเยบ ใ้ เป็น อัน ชาติ ยก ใ้ แก่ พระ
บาท สมเด็จ พระเจ้า อยู่ ทั้ แล รัชทา
บาท ฎา ผู้ ที่ จะ สืบ ภาย ภาย ทั้ ทั้ ทั้
คำ รั้ ราช ชี รั้ ยยศ เป็น พระเจ้า แผ่นดิน
สืบ ไป จึง จะ มี คำ รั้ ใ้ แก่ ใจ ฎา
เลิก ถอน ฎา เพิ่ม เค็ม ข้อ หนึ่ง ข้อ ใด
ใน พระราช บัญญัติ นี้ ใ้ แล ถ้า จะ มี

ข้อสำคัญที่ไม่เข้าใจ สิ่งหนึ่งสิ่งใด
เกิดขึ้นก็ดี ะทรงอธิบายชี้แจงทุกข้อ
ทุกประการ โดยออกประกาศมีพระราช
ศัตถ์เลขา แล ประทับพระราชลัญจกร
สำหรับแผ่นหิน ข้อที่แก้ไขอธิบาย
เหล่านี้ ต้องแก้ไขเป็นส่วนพระราช
บัญญัตินี้ด้วย

พระราชบัญญัตินี้ ตั้งไว้แต่ฉะ
วันที่ ๓ มีนาคม รักษโกสินทร์ศก ๑๑๔
เป็นวันที่ ๑๑๓๕ ในรัชกาลปัจจุบันนี้





พระราชบัญญัติ เหรียญจักรพรรดิมาลา

รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐

พระบาท สมเด็จพระปรมนทรมหาจุฬาลงกรณ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า เหรียญจักรพรรดิมาลา ซึ่ง สมเด็จพระบรมชนกนาถ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสร้าง ขึ้น แด่ตราพระราชบัญญัติไว้ เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ นั้น ความในพระราชบัญญัติ ก่อว่า เป็นเหรียญสำหรับพระราชทานเป็นบำเหน็จความชอบแก่ ผู้ปฏิบัติ ราชการ ที่ทั่วไปไม่มีกำหนด รัชสมัย อย่างไรก็ดี ตามพระราชนิยมที่ พระ ราชทานขึ้นตังนั้น สำหรับ พระราชทาน ผู้ที่ได้รับ พระราชทานสัญญาบัตร ขุนนางครบ ๒๕ ปี เป็นบำเหน็จที่รับราชการยังยืนมั่นคงนานทำนองเดียวกับ กับเหรียญจักรมาลา ที่ พระราชทาน แก่ นายทหาร ซึ่ง รับราชการ ครบ กำหนด ๑๕ ปี จึงสมควรจะ แก่ ไร พระราชบัญญัติให้ โท่กับ พระราช นิยมในชั้น นี้ แด่แก่รูป เหรียญให้ เป็น คู่กัน กับเหรียญจักรมาลา นายทหาร จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติ เหรียญ จักรพรรดิมาลา รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐ ให้ ใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐ เป็นต้นไป

มาตรา ๒ ให้ยกเลิก พระราชบัญญัติ เหรียญจักรพรรดิมาลา ตั้ง วันที่ ๓ มีนาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ ตั้งแต่ วันที่ ไร พระราชบัญญัติ โท่ใหม่

มาตรา ๓ เหรียญจักรพรรดิมาลาเทียบเหรียญจักรมาลา ของ ทหาร
เป็นเหรียญเงิน มีฐานเป็น รูปจักร คันหน้า มีรูป พระครุฑพาด อยู่
ในวงจักร คันหลัง มีรูป ช้าง อยู่ในวงจักร มีอักษรจากทุก วง รอบว่า
“บำเหน็จแห่งความขยันหมั่นคงในราชการ” ช้าง บน เหรียญ มีเริ่ม
ฉวีราวุธ ห้อย กับ แพรแถบสีแดง ขอบสีเหลือง กับสีเขียว มีเริ่มเงิน เบื้อง
บน แพรแถบ จากอักษรว่า ราชสุปรีช สำหรับคิกที่ ออกชื่อ ช้าง ช้าง

มาตรา ๔ ผู้ที่ได้รับพระราชทาน เหรียญจักรพรรดิมาลา นี้ มี
ประกาศนียบัตร พระราชหัตถเลขา ประทับ พระราชลัญจกรสำหรับเหรียญ
ด้วย เป็นสำคัญ

มาตรา ๕ เหรียญจักรพรรดิมาลา นี้ เมื่อผู้ที่ได้รับพระราชทาน
นั้นสิ้นชีพตวง ติงไปแล้ว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานไว้
ให้เป็นที่ รุกาแก่บุตร หลาน สืบต่อไปไม่ตองส่งคืน แต่ผู้ซึ่งได้รับ
คือ ๆ ติงไปคนี้ จะไร คติเหรียญนี้ ประคิม กายไม่ไต้ เป็นแต่
พระราชทานให้เก็บไว้เป็นที่ รุกา เท่านั้น

มาตรา ๖ ถ้าผู้ที่ได้รับพระราชทาน เหรียญจักรพรรดิมาลา มีความ
ผิด คอง ถอด จาก ยศ บรรดาศักดิ์ เมื่อใด ให้เจ้าพนักงาน เรียกเหรียญ
แต่ ประกาศนียบัตร คืน ทิน ทิ

มาตรา ๗ เหรียญจักรพรรดิมาลา ตามที่ได้กล่าว มา แล้ว นี้ สำหรับ
พระราชทาน แก่ข้าราชการ ผู้ที่ได้รับราชการ ประจำ ใน ตำแหน่ง น้าที่ ฉ้าย
พลเรือน มาไม่ต่ำกว่า ๒๕ ปี นับ คั้งแต่ ได้ เข้า รับราชการ มี ตำแหน่ง
น้าที่ มา ผู้ออกจากตำแหน่ง ประจำการ ไม่นับ

มาตรา ๘ ผู้ใดได้รับพระราชทาน เหรียญจักรมาลา แล้ว ไม่คอง
รับพระราชทาน เหรียญจักรพรรดิมาลา อีก

มาตรา ๙ ผู้ได้รับพระราชทาน เหรียญจักรพรรดิมาลา อย่างเดิมแล้ว
ให้คองไร้อย่าง นั้น คองไป

มาตรา ๑๐ ผู้ใดซึ่ง เป็น ผู้สมควร จะได้รับ พระราชทาน ตามพระราช
บัญญัติ นี้ แล้ว แต่ผู้นั้น เป็น ผู้ประพฤติ ชั่ว อย่างใด ๆ ซึ่ง ทรง พระราช
คำริเห็น ว่า ยังไม่สมควร จะ พระราชทาน ก็ จะ โปรดเกล้าฯ ให้ คองไว้

ยังไม่พระราชทาน ฤๅถ้าได้รับพระราชทานไปแล้ว ภายหลังปรากฏว่า
เป็นผู้ประพฤติชั่วตามที่กล่าวมาแล้ว จะโปรดเกล้าฯ ให้เรียกเหรียญ
แต่ประกาศนียบัตรคืน ตามพระราชดำริเห็นสมควร

มาตรา ๑๑ นอกจากที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ ผู้ใดที่ทรงพระราช
ดำริเห็นสมควร จะได้รับพระราชทาน จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
พระราชทานเป็นพิเศษ

มาตรา ๑๒ ห้ามมิให้ผู้ที่มิได้รับพระราชทานเหรียญ นิติตเหรียญ
ปลดดมทั้งผู้ที่ได้รับพระราชทาน

มาตรา ๑๓ ให้กรมราชเลขาทำการเป็นเจ้าหน้าที่รักษาพระราชบัญญัติ
นี้ ให้ดำเนินไปโดยถูกต้อง ตามพระราชบัญญัติทุกประการ

พระราชบัญญัติตราไว้แต่วันที่ ๒๙ สิงหาคม รัตนโกสินทรศก ๑๓๐
เป็นวันที่ ๒๙๒ ในรัชกาลมีดหมันนี้





พระราชบัญญัติ
เหรียญจักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลา
พุทธศักราช ๒๔๘๔

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐)

อาทิตย์ทิพอาภา

พล. อ. พิชเยนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔

เป็นปีที่ ๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไขกฎหมาย
ว่าด้วยเหรียญจักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลา

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า "พระราชบัญญัติ
เหรียญจักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลา พุทธศักราช ๒๔๘๔"

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป



LI RT

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติเหรียญจักรมาลา
รัตนโกสินทรศก ๑๒๓ และพระราชบัญญัติเหรียญจักรพรรดิ
มาลา รัตนโกสินทรศก ๑๓๐

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

คำว่า “ทหารและตำรวจ” หมายความว่า ทหารบก
ทหารเรือ ทหารอากาศ และตำรวจ

คำว่า “ข้าราชการฝ่ายพลเรือน” หมายความว่า ข้าราชการ
การพลเรือน ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน
ข้าราชการพลเรือนสังกัดกระทรวงกลาโหม และข้าราชการ
ฝ่ายตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ
เว้นแต่ข้าราชการประเภทวิสามัญ

มาตรา ๕ เหรียญจักรมาลา มีลักษณะเป็นเหรียญเงินกลม
ด้านหน้ามีรูปจักร กลางวงจักรเป็นรูปช้าง กีบจาร์กอักษรว่า
“ส.พ.ป.ม.จ. ๕” มีวงห้อยกับแพรแถบกว้าง ๓ เซนติเมตร
สีแดงขอบเขี้ยวมีรูสีเหลือง รูว์สีน้ำเงิน ประดับที่อกเสื้อ
เบื้องซ้าย

มาตรา ๖ เหรียญจักรมาลาสำหรับพระราชทานแก่ผู้ที่มี
ยศทหารหรือตำรวจตลอดจนว่าที่ยศนั้น ๆ ทั้งต้องเป็นผู้ที่รับ
ราชการประจำการหรือในกองประจำการ รวมกันเป็นเวลาไม่
น้อยกว่า ๑๕ ปี

การนับเวลาราชการ ให้นับตั้งแต่อายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์
หรือตั้งแต่วันขึ้นทะเบียนกองประจำการ ตามกฎหมายว่าด้วย
การรับราชการทหาร แล้วแต่กรณี

มาตรา ๗ เหรียญจักรพรรดิมาลา มีลักษณะเป็นเหรียญ
เงินกลมรูปจักร ด้านหน้ามีรูปครุฑพ่าห์อยู่ในวงจักร ด้าน
หลังมีรูปช้างอยู่ในวงจักร จาร์กอักษรโดยรอบว่า “บำเหน็จ



แห่งความขงขืน และมั่นคงในราชการ” เมืองบนเหรียญมี
เครื่องหมายพระวชิราวุธห้อยกับแพรแถบกว้าง ๓ เซ็นติเมตร
สีแดงขอบสีเหลืองกับสีเขียว ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย
สำหรับพระราชทานสตรีใช้ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลง
ปอ ประดับเสื้อที่หน้าซ้าย

มาตรา ๘ เหรียญจักรพรรดิมาลาสำหรับพระราชทาน
ข้าราชการฝ่ายพลเรือน ที่รับราชการมาด้วยความเรียบร้อย
เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒๕ ปี

การนับเวลาราชการ ให้นับโดยคำนวณเวลาราชการทั้ง
หมดของผู้นั้นรวมกัน แต่ถ้าผู้นั้นเข้ารับราชการก่อนอายุครบ
๑๘ ปีบริบูรณ์ ให้นับตั้งแต่วันอายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์เป็น
ต้นไป

มาตรา ๙ ทหารและตำรวจที่รับราชการมารวมเวลาราชการ
ไม่น้อยกว่า ๒๕ ปี หากไม่เข้าเกณฑ์ที่จะได้รับพระราชทาน
เหรียญจักรมาลาตามมาตรา ๖ ก็ให้ได้รับพระราชทานเหรียญ
จักรพรรดิมาลาตามมาตรา ๘

มาตรา ๑๐ ผู้ซึ่งได้รับพระราชทานเหรียญจักรมาลาหรือ
เหรียญจักรพรรดิมาลา ให้มีประกาศนียบัตรทรงลงพระปรมา
ภิไธย และประทับพระราชลัญจกร

มาตรา ๑๑ การพระราชทานเหรียญจักรมาลาหรือเหรียญ
จักรพรรดิมาลาพระราชทานเป็นกรรมสิทธิ์ เมื่อผู้ได้รับ
พระราชทานวายชนม์ ให้ทายาทโดยธรรมรักษาไว้เป็นที่ระลึก
แต่ถ้าผู้ได้รับพระราชทานก็ดี ทายาทโดยธรรมก็ดี ประพฤติ
คนไม่สมเกียรติ อาจทรงเรียกคืนได้ ถ้าส่งคืนไม่ได้ด้วย
ประการใดๆ ภายในกำหนดสามสิบวัน จะต้องชำระราคาเหรียญนั้น

มาตรา ๑๒ เหรียญจักรมาลาหรือเหรียญจักรพรรดิมาลา
จะพระราชทานแก่ผู้ใดอย่างใดอย่างหนึ่งแต่อย่างเดียวเท่านั้น

มาตรา ๑๓ บรรดาผู้ซึ่งได้รับพระราชทานเหรียญจักร
มาลาหรือ เหรียญจักรพรรดิมาลาอยู่แล้วในวันใช้พระราช
บัญญัตินี้มีสิทธิและหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ทุกประการ

มาตรา ๑๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการให้เป็นไปตาม
พระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี





พระราชบัญญัติ

เหรียญจักรมาลา และเหรียญจักรพรรดิมาลา (ฉบับที่ ๒)

พุทธศักราช ๒๔๘๕

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐

และวันที่ ๑๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔)

อาทิตย์ทิพอาภา

ปรีดี พนมยงค์

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๘๕

เป็นปีที่ ๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติเหรียญจักรมาลา และเหรียญจักรพรรดิมาลา

พุทธศักราช ๒๔๘๔

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย

คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า "พระราชบัญญัติ

เหรียญจักรมาลา และเหรียญจักรพรรดิมาลา (ฉบับที่ ๒)

พุทธศักราช ๒๔๘๕"

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศใน

ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป



LI RT

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติเหรียญจักรมาลา และเหรียญจักรพรรดิมาลา พุทธศักราช ๒๔๘๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ มาตรา ๕ เหรียญจักรมาลา มีลักษณะเป็นเหรียญเงินกลม ด้านหน้ามีรูปจักร กลางวงจักรเป็นรูปจุลมงกุฏ พานรองสองชั้น มีเครื่องสูงสองข้าง ด้านหลังมีรูปจักร กลางวงจักรเป็นรูปช้าง กับจารึกอักษรว่า “ ส. พ. ป. ม. จ. ๕ ” มีห่วงห้อยกับแพรแถบกว้าง ๓ เซ็นติเมตร สีแดงขอบเขียว มีวลีเหลือง ราวสีน้ำเงิน ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย ”

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
จอมพล ป. พิบูลสงคราม
นายกรัฐมนตรี





พระราชบัญญัติ

เหรียญจักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลา
(ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๗

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๗
เป็นปีที่ ๑๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มี
พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยเหรียญ
จักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้
โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะ
รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
เหรียญจักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลา (ฉบับที่ ๓)
พ.ศ. ๒๕๐๗”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก
วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔ แห่งพระราช-
บัญญัติเหรียญจักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลา พุทธศักราช

๒๔๘๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน

“มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ทหารและตำรวจ” หมายความว่า ทหารบก ทหารเรือ
ทหารอากาศและตำรวจ

“ข้าราชการฝ่ายพลเรือน” หมายความว่า ข้าราชการ
พลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ข้าราชการ
พลเรือนสังกัดกระทรวงกลาโหม ข้าราชการฝ่ายตุลาการ
ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการ
อัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการและ
หมายความรวมถึงพนักงานเทศบาลตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วย
ระเบียบพนักงานเทศบาลด้วย ทั้งนี้ เว้นแต่ข้าราชการวิสามัญ
หรือพนักงานเทศบาลวิสามัญ”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่อง
จากกระทรวงมหาดไทยมีนโยบายที่จะปรับปรุงยกฐานะของพนักงาน
เทศบาลให้มีสิทธิเท่าเทียมกับข้าราชการพลเรือน เพื่อให้เป็นกำลังใจ
แรงสิ่งยึดเหนี่ยวให้พนักงานเทศบาลได้ระลึกถึงเกียรติ วัณช และ
เกียรติยศสูงส่ง ให้ได้ประโยชน์ของประชาชนยิ่งขึ้น แต่ตามพระราชบัญญัติ
เหรียญจักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลา พุทธศักราช ๒๔๘๔ มิได้
บัญญัติให้พนักงานเทศบาลได้รับพระราชทานเหรียญจักรพรรดิมาลา
เช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือน จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ
ดังกล่าว เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงมหาดไทย อนึ่ง
ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๔๐๓ ข้าราชการ



อัยการมิได้เป็นข้าราชการพลเรือนอีกต่อไป จึงทำให้เสียสิทธิในการได้รับ
พระราชทานเหรียญจักรพรรดิมาลาไปด้วย แต่ทางการยังคงประสงค์
จะให้ข้าราชการอัยการได้รับพระราชทานเหรียญนั้นต่อไปตามเดิม
จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติดังกล่าวเสียในคราวนี้ด้วย





Legislative Institutional Repository of Thailand

